

Rödlistade arter och skyddad natur i östra Småland

Faktablad sammanställt i maj 2024

I detta underlag definieras östra Småland som Kalmar län förutom Öland

Figur 16. Antalet rödlistade arter som är bofasta i respektive län. Högst antal i Skåne och Västra Götaland. Observera att Öland redovisas separat från Kalmar län.

Figur 17. Antal rödlistade arter i Rödlista 2020 per region i Sverige. Översta värdet anger alla bofasta arter i regionen, det mittersta alla bofasta som förekommer endast i regionen och inte i de andra två och underst anges alla arter i kategorin Nationellt Utdöd (RE) dvs. arter som tidigare förekommit i Sverige och således även försvunnit från regionen.

Den biologiska mångfalden är högre i södra Sverige än i norr. Tillsammans med ett allt intensivare bruk av skog och jordbruksmark innebär det att artkrisen är större och mer akut i söder än i norr. Bland annat har mer än tre gånger så många arter försvunnit i Götaland jämfört med Svealand. Rapporten från SLU Artdatabanken visar även att i Småland är artkrisen störst i landskapets östra delar.

Källa: [Tillstånd och trender för arter och deras livsmiljöer – rödlistade arter i Sverige 2020](#)

Antal rödlistade arter i östra Småland

	2020
Bofast	1 164
Naturaliserad	9
Tillfällig	73
Utgången	157
Sammanlagt	1 403

Kategori och jämförelse med förra rödlistan från 2015

	2020	2015
Livskraftig (LC)	1	112
Kunskapsbrist (DD)	27	25
Nära hotad (NT)	751	674
Sårbar (VU)	370	343
Starkt hotad (EN)	176	171
Akut hotad (CR)	42	38
Nationellt utdöd (RE)	36	37
	1 403	1 400

Alla rödlistade arter i östra Småland per organismgrupp (år 2020)

Skalbaggar	438
Fjärilar	207
Kärlväxter	202
Storsvampar	143
Lavar	90
Fåglar	79
Steklar	78
Mossor	39
Tvåvingar	37
Halvvingar	21
Däggdjur	15
Spindeldjur	15
Fiskar	8
Blötdjur	7
Sländor	6
Alger	5
Grod- och kräldjur	4
Kräftdjur	4
Hopprätvingar	2
Mångfotingar	2
Ringmaskar och planarier	1
Totalt	1 403

Alla (1 403) rödlistade arter i östra Småland i olika landskap (år 2020)

	Viktig	Utnyttjas
Jordbrukslandskap	712	307
Skog	706	115
Urban miljö	189	366
Våtmarker	144	86
Havsstrand	82	103
Sötvatten	64	19
Brackvatten	25	9
Marin miljö	16	4
Fjäll	6	21

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Alla (1 403) rödlistade arter i östra Småland i olika biotoper (år 2020)

	Viktig	Utnyttjas	Totalt
Lövskog - upplyft	499	147	646
Lövskog	492	148	640
Öppna gräsmarker - upplyft	445	105	550
Öppna gräsmarker	443	101	544
Ädellövskog	371	144	515
Trädbärande gräsmark	303	299	602
Mänskligt störd/skapad mark	248	248	496
Torra gräsmarker	235	48	283
Barrskog	211	150	361
Buskmark	161	144	305
Mineraljord/minerogena sediment	161	74	235
Blottad mark	142	108	250
Öppna strandbiotoper - upplyft	141	125	266
Triviallövskog	115	216	331
Löv-/barrblandskog	96	406	502
Friska gräsmarker	70	116	186
Öppna strandbiotoper	70	98	168
Sötvattensstrand	70	53	123
Havsstrand	63	100	163
Öppna myrbiotoper - upplyft	61	107	168
Öppna myrbiotoper	61	106	167
Organogena jordar/sediment	61	39	100
Sjöar	53	31	84
Fuktiga-blöta gräsmarker	46	23	69
Åkermark	42	26	68
Vattendrag	39	41	80
Vattenmassa	37	5	42
Småvatten	28	28	56
Stenyta, klippyta, berg, hårbotten som substrat	23	33	56
Inomhusmiljöer	22	5	27
Vattenyta	10	14	24
Mjukbotten (hav)	10	8	18
Kalkrika myrbiotoper	9	17	26
Småbiotoper	8	9	17
Grund havsbotten, 0-30 m	8	2	10
Kalkfattiga myrbiotoper	3	16	19
Djup havsbotten, > 30 m	2	1	3
Hårbotten (hav)	2	6	8
Pelagial (Hav)	0	0	0

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Påverkan på **alla** (1 403) rödlistade arter i östra Småland (år 2020)

	Stor negativ påverkan	Viss negativ påverkan	Totalt
Avverkning	546	138	684
Igenväxning	545	306	851
Igenplantering	226	104	330
Upphörd hävd av öppen mark	207	121	328
Intensifierat jordbruk	173	113	286
Ökad näringsbelastning	157	214	371
Dikning / torrläggning	99	95	194
Exploatering / konstruktion	83	136	219
Bekämpningsmedel	72	72	144
Annan påverkan	66	84	150
Minskning relaterad art	57	36	93
Förstörelse av habitat / substrat	54	62	116
Närvaro annan art	38	43	81
Vattenreglering	38	39	77
Förebyggande av skogsbrand	23	33	56
Mänsklig störning	15	31	46
Jakt / insamling	13	24	37
Vattengrumling	12	2	14
Försurning	11	56	67
Miljögifter	6	15	21
Fiske	5	3	8
Klimatförändringar	4	47	51
Utanför Sverige	3	19	22
Bottentrålning	2	0	2
Syrgasbrist	1	3	4
Förbruning	1	4	5
Skogsbrand	0	0	0

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Regionalt utgångna rödlistade arter i östra Småland per organismgrupp (år 2020)

Skalbaggar	54
Kärlväxter	39
Steklar	19
Fjärilar	13
Fåglar	11
Lavar	9
Tvåvingar	3
Blötdjur	2
Mossor	2
Alger	1
Däggdjur	1
Grod- och kräldjur	1
Kräftdjur	1
Storsvampar	1
Fiskar	0
Halvvingar	0
Hopprätvingar	0
Mångfotingar	0
Ringmaskar och planarier	0
Sländor	0
Spindeldjur	0
Totalt	157

Regionalt utgångna (157) rödlistade arter i östra Småland i olika landskap (år 2020)

	Viktig	Utnyttjas
Jordbrukslandskap	102	16
Skog	38	13
Urban miljö	30	43
Våtmarker	12	9
Sötvatten	10	0
Havsstrand	10	14
Fjäll	2	2
Marin miljö	0	0
Brackvatten	0	1

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Regionalt utgångna (157) rödlistade arter i östra Småland i olika biotoper (år 2020)

	Viktig	Utnyttjas	Totalt
Öppna gräsmarker - upplyft	63	18	81
Öppna gräsmarker	63	17	80
Mänskligt störd/skapat mark	40	34	74
Torra gräsmarker	37	7	44
Mineraljord/minerogena sediment	31	15	46
Lövskog - upplyft	22	15	37
Lövskog	22	15	37
Trädbärande gräsmark	19	18	37
Barrskog	17	10	27
Öppna strandbiotoper - upplyft	17	7	24
Blottad mark	16	9	25
Åkermark	14	4	18
Havsstrand	14	7	21
Organogena jordar/sediment	12	0	12
Ädellövskog	10	16	26
Triviallövskog	10	11	21
Buskmark	10	12	22
Öppna strandbiotoper	10	5	15
Friska gräsmarker	9	9	18
Öppna myrbiotoper - upplyft	8	11	19
Öppna myrbiotoper	8	11	19
Sjöar	7	2	9
Fuktiga-blöta gräsmarker	6	1	7
Småvatten	6	2	8
Vattenmassa	5	1	6
Inomhusmiljöer	5	0	5
Löv-/barrblandskog	4	34	38
Vattendrag	4	4	8
Sötvattensstrand	4	2	6
Vattenyta	3	1	4
Stenyta, klippyta, berg, hårbotten som substrat	3	2	5
Kalkrika myrbiotoper	2	1	3
Mjukbotten (hav)	1	0	1
Småbiotoper	0	1	1
Kalkfattiga myrbiotoper	0	0	0
Grund havsbotten, 0-30 m	0	0	0
Djup havsbotten, > 30 m	0	0	0
Pelagial (Hav)	0	0	0
Hårbotten (hav)	0	0	0

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Påverkan på regionalt utgångna (157) rödlistade arter i östra Småland (år 2020)

	Stor negativ påverkan	Viss negativ påverkan	Totalt
Igenväxning	70	26	96
Intensifierat jordbruk	40	15	55
Avverkning	31	10	41
Ökad näringsbelastning	27	23	50
Bekämpningsmedel	26	13	39
Upphörd hävd av öppen mark	26	11	37
Igenplantering	23	11	34
Annan påverkan	18	8	26
Exploatering konstruktion	15	18	33
Dikning torrläggning	13	3	16
Förebyggande av skogsbrand	9	4	13
Förstörelse habitat substrat	6	3	9
Minskning relaterad art	5	0	5
Närvaro annan art	3	5	8
Jakt insamling	3	4	7
Klimatförändringar	2	8	10
Vattengrumling	2	0	2
Utanför Sverige	2	4	6
Mänsklig störning	2	2	4
Miljögifter	1	2	3
Vattenreglering	1	2	3
Försurning	0	8	8
Syrgasbrist	0	0	0
Fiske	0	0	0
Bottentrålning	0	0	0
Förbruning	0	0	0
Skogsbrand	0	0	0

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Bofasta rödlistade arter i östra Småland per organismgrupp (år 2020)

Skalbaggar	380
Fjärilar	168
Storsvampar	142
Kärlväxter	128
Lavar	81
Steklar	59
Fåglar	55
Mossor	37
Tvåvingar	34
Halvvingar	21
Spindeldjur	15
Däggdjur	11
Fiskar	7
Sländor	6
Blötdjur	5
Alger	4
Grod- och kräldjur	3
Kräftdjur	3
Hopprätvingar	2
Mångfotingar	2
Ringmaskar och planarier	1
Totalt	1 164

Bofasta (1 164) rödlistade arter i östra Småland i olika landskap (år 2020)

	Viktig	Utnyttjas
Skog	640	97
Jordbrukslandskap	560	274
Urban miljö	144	292
Våtmark	120	70
Havsstrand	63	73
Sötvatten	51	16
Brackvatten	23	8
Marin miljö	14	4
Fjäll	4	18

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Bofasta (1 164) rödlistade arter i östra Småland i olika biotoper (år 2020)

	Viktig	Utnyttjas	Totalt
Lövskog - upplyft	454	125	579
Lövskog	448	126	574
Ädellövskog	344	125	469
Öppna gräsmarker - upplyft	339	84	423
Öppna gräsmarker	337	81	418
Trädbärande gräsmark	270	265	535
Barrskog	189	128	317
Mänskligt störd/skapad mark	185	189	374
Torra gräsmarker	185	39	224
Buskmark	138	111	249
Mineraljord/minerogena sediment	118	51	169
Öppna strandbiotoper - upplyft	110	99	209
Blottad mark	105	91	196
Triviallövskog	100	196	296
Löv-/barrblandskog	86	363	449
Sötvattensstrand	61	46	107
Öppna strandbiotoper	52	74	126
Friska gräsmarker	49	100	149
Öppna myrbiotoper - upplyft	49	83	132
Öppna myrbiotoper	49	82	131
Organogena jordar/sediment	42	33	75
Havsstrand	41	77	118
Sjöar	40	27	67
Vattendrag	34	35	69
Fuktiga-blöta gräsmarker	32	20	52
Vattenmassa	28	4	32
Åkermark	24	20	44
Småvatten	20	23	43
Stenytta, klippyta, berg, hårbotten som substrat	20	31	51
Inomhusmiljöer	16	5	21
Småbiotoper	8	8	16
Mjukbotten (hav)	8	8	16
Grund havsbotten, 0-30 m	7	2	9
Kalkrika myrbiotoper	6	13	19
Vattenytta	4	13	17
Kalkfattiga myrbiotoper	2	15	17
Djup havsbotten, > 30 m	1	1	2
Hårbotten (hav)	1	6	7
Pelagial (Hav)	0	0	0

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Påverkan på **bofasta** (1 164) rödlistade arter i östra Småland (år 2020)

	Stor negativ påverkan	Viss negativ påverkan	Totalt
Avverkning	502	122	624
Igenväxning	444	258	702
Igenplantering	188	84	272
Upphörd hävd av öppen mark	167	98	265
Intensifierat jordbruk	125	90	215
Ökad näringsbelastning	117	173	290
Dikning torrläggning	78	82	160
Exploatering konstruktion	58	108	166
Minskning relaterad art	51	35	86
Förstörelse habitat substrat	43	54	97
Bekämpningsmedel	38	51	89
Annan påverkan	36	63	99
Vattenreglering	35	36	71
Närvaro annan art	31	35	66
Förebyggande av skogsbrand	14	29	43
Mänsklig störning	13	22	35
Försurning	11	48	59
Vattengrumling	10	2	12
Jakt insamling	5	16	21
Fiske	4	4	8
Miljögifter	3	11	14
Klimatförändringar	2	35	37
Bottentrålning	2	0	2
Förbrukning	1	4	5
Utanför Sverige	1	14	15
Syrgasbrist	0	3	3
Skogsbrand	0	0	0

Källa: RL 2020 inkl kortlista uttag maj 2020 / Från Jonas Sandström SLU Artdatabanken den 17 oktober 2023

Formellt skyddad natur i östra Småland den 31 december 2022 via nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskydd.

	Kommunens yta i hektar		Skyddad natur i hektar och procent			
	totalt	på land	totalt	andel	på land	andel
Oskarshamn	227 814	105 030	13 877	6,1 %	4 034	3,8 %
Västervik	359 713	188 210	11 309	3,1 %	4 184	2,2 %
Mönsterås	94 142	60 125	4 514	4,8 %	1 785	3,0 %
Högsby	79 905	75 402	3 114	3,9 %	2 149	2,9 %
Kalmar	125 098	96 023	2 521	2,0 %	730	0,8 %
Nybro	120 168	117 661	2 211	1,8 %	2 044	1,7 %
Hultsfred	118 701	112 633	836	0,7 %	751	0,7 %
Torsås	60 523	47 035	409	0,7 %	229	0,5 %
Vimmerby	121 981	114 496	267	0,2 %	264	0,2 %
Emmaboda	71 849	69 231	57	0,1 %	57	0,1 %
Östra Småland	1 379 894	985 846	39 115	2,8 %	16 229	1,6 %

Källor: SCB, www.scb.se/MI0603. Publicerad 2023-05-24

SCB Statistikdatabasen / [Land- och vattenareal per den 1 januari efter region och arealtyp](#). (2012 - 2024)

Utveckling av arealen skyddad natur på land via nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskydd

Komplett statistik finns från 2011 och framåt.

	2011	2014	2018	2022
Högsby	1 963	2 015	2 060	2 149
Torsås	212	212	229	229
Hultsfred	458	551	573	751
Mönsterås	972	1 770	1 768	1 785
Emmaboda	57	57	57	57
Kalmar	709	713	720	730
Nybro	2 011	2 032	2 042	2 044
Oskarshamn	3 334	4 016	3 990	4 034
Västervik	3 767	4 074	4 129	4 184
Vimmerby	197	228	244	264
Östra Småland med tio	13 680	15 668	15 812	16 227
Förändring mellan valda år:		1 988	144	415
Andel skyddad natur på land:	1,39 %	1,59 %	1,60 %	1,65 %

Källa:

SCB Statistikdatabasen /

[Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden, efter region](#). År 1998 - 2022

Sammanställt av Per Jiborn, skogsansvarig i Naturskyddsföreningen i Kalmar län, den 19 maj 2024.